

Üksikisikute õigusi piiravad meetmed Lissaboni lepingu jõustumise järel

Euroopa Parlamendi 16. detsembri 2009. aasta resolutsioon piiravate meetmete kohta, mida kohaldatakse Osama bin Ladeni, Al-Qaida võrgu ja Talibaniga seotud isikute ja üksuste suhtes seoses Zimbabwega ning seoses olukorraga Somaalias

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni, kõiki Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) inimõiguste konventsioone ja nende fakultatiivprotokolle, kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti ja selle kahte fakultatiivprotokollit, ÜRO põhikirja ja eriti selle artikleid 1 ja 25 ning VII peatüki artikleid 39 ja 41;
- võttes arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (Euroopa inimõiguste konventsioon) ja selle protokolle ning Euroopa Liidu põhiõiguste hartat (harta), eelkõige harta VI jaotist „Õigusemõistmine“, mis jõustus 1. detsembril 2009;
- võttes arvesse asjakohaseid sätteid Lissaboni lepingus, millega muudetakse Euroopa Liidu lepingut ja Euroopa Ühenduse asutamislepingut, ja eelkõige Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 75, 215 ja 275 ning Euroopa Liidu lepingu II jaotise sätteid demokraatia põhimõtete kohta;
- võttes arvesse varasema ELi lepingu (artiklid 3, 6, 11, 13, 19, 21, 29 ja 39) ja EÜ asutamislepingu asjakohaseid sätteid (artiklid 60, 133, 296, 297, 301 ja 308);
- võttes arvesse nõukogu asjakohaseid dokumente selles valdkonnas¹;
- võttes arvesse nõukogu 27. detsembri 2001. aasta ühiseid seisukohti 2001/930/ÜVJP terrorismivastase võitluse kohta² ja 2001/931/ÜVJP terrorismivastaste erimeetmete rakendamise kohta³ ning nõukogu 27. detsembri 2001. aasta määrust (EÜ) nr 2580/2001 teatavate isikute ja üksuste vastu suunatud eripiirangute kohta terrorismivastaseks võitluseks⁴;
- võttes arvesse nõukogu 27. mai 2002. aasta ühist seisukohta 2002/402/ÜVJP, mis käsitleb Osama bin Ladeni, organisatsiooni Al-Qaida, Talibani ja teiste nendega seotud

¹ Välissuhete nõunike töörühma 22. jaanuari 2004. aasta dokument „Piiravate meetmete (sanktsioonide) seire ja hindamine ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) raames – Välissuhete nõunike töörühma „sanktsioonide“ üksuse loomine (RELEX/Sanktsioonid)“ (05603/2004); sekretariaadi 7. juuni 2004. aasta dokument „Piiravate meetmete (sanktsioonide) kasutamise aluspõhimõtted“ (10198/1/2004); sekretariaadi 2. detsembri 2005. aasta dokument „ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames kasutatavate piiravate meetmete (sanktsioonide) rakendamise ja hindamise suunised“ (15114/2005); sekretariaadi 9. juuli 2007. aasta dokument „Piiravate meetmete rakendamise parimad tavad ELis“ (11679/2007) ja välissuhete nõunike töörühma 24. aprilli 2008. aasta dokument „Piiravad meetmed (sanktsioonid) – ELi parimate tavade ajakohastamine“ (08666/1/2008).

² EÜT L 344, 28.12.2001, lk 90.

³ EÜT L 344, 28.12.2001, lk 93.

⁴ EÜT L 344, 28.12.2001, lk 70.

isikute, rühmituste, ettevõtjate ja üksuste vastu suunatud piiranguid¹, ja nõukogu 27. mai 2002. aasta määrust (EÜ) nr 881/2002, millega kehtestatakse teatavate Osama bin Ladeni, Al-Qaida võrgu ja Talibaniga seotud isikute ja üksuste vastu suunatud eripiirangud², ning asjaomast komisjoni ettepanekut ja nõukogu teksti³;

- võttes arvesse 16. veebruari 2009. aasta ühist seisukohta 2009/138/ÜVJP, mis käsitleb Somaalia vastu suunatud piiravaid meetmeid⁴, komisjoni asjaomast ettepanekut⁵, 19. veebruari 2004. aasta ühist seisukohta 2004/161/ÜVJP, millega pikendatakse Zimbabwe vastu suunatud piirangumeetmeid⁶ ja mida on muudetud 31. juuli 2008. aasta ühise seisukohaga 2008/632/ÜVJP⁷, ning asjakohast komisjoni ettepanekut⁸;
- võttes arvesse oma asjakohaseid resolutsioone selles valdkonnas ja eriti oma 4. septembri 2008. aasta resolutsiooni hinnangu andmise kohta ELi sanktsioonidele osana ELi tegevusest ja poliitikast inimõiguste valdkonnas⁹;
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee õigus- ja inimõiguste komitee 16. novembri 2007. aasta aruannet „ÜRO Julgeolekunõukogu ja Euroopa Liidu mustad nimekirjad“ ja selle 22. jaanuari 2008. aasta lisa;
- võttes arvesse Euroopa Ühenduste Kohtu asjaomast kohtupraktikat ja eelkõige selle 3. septembri 2008. aasta kohtuotsust liidetud kohtuasjades C-402/05 P ja C-415/05 P, Kadi ja Al Barakaat International Foundation v. nõukogu ja komisjon¹⁰;
- võttes arvesse Euroopa andmekaitseinspektori 28. juuli 2009. aasta arvamust ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 881/2002, millega kehtestatakse teatavate Osama bin Ladeni, Al-Qaida võrgu ja Talibaniga seotud isikute ja üksuste vastu suunatud eripiirangud;
- võttes arvesse arengukomisjoni esimehe 12. novembri 2009. aasta kirja kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni esimehele;
- võttes arvesse 16. novembril 2009 komisjonile ja nõukogule esitatud küsimusi piiravate meetmete kohta (O-0135/2009 – B7-0233/2009, O-0136/2009 – B7-0234/2009);
- võttes arvesse õiguskomisjoni 3. detsembri 2009. aasta istungil avaldatud seisukohti Osama bin Ladeni, Al-Qaida võrgu ja Talibani ning Somaalia ja Zimbabwega seotud tekste hõlmavate ettepanekute õigusliku aluse kohta, järgides Lissaboni lepingut;
- võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõiget 5 ja artikli 110 lõiget 2,

A. arvestades, et inimõiguste austamine on üks liidu alusväärtustest (ELi lepingu artikkel

¹ EÜT L 139, 29.5.2002, lk 4.

² EÜT L 139, 29.5.2002, lk 9.

³ KOM(2009)0187 ja nõukogu dokument 12883/2009.

⁴ ELT L 46, 17.2.2009, lk 73.

⁵ KOM(2009)0393.

⁶ ELT L 50, 20.2.2004, lk 66.

⁷ ELT L 205, 1.8.2008, lk 53.

⁸ KOM(2009)0395.

⁹ ELT C 295 E, 4.12.2009, lk 49.

¹⁰ EKL 2008, lk I-6351.

- 2), mis kajastub ka liidu välistegevuses, sest ELi lepingu artikli 21 lõike 1 kohaselt tugineb liidu tegevus rahvusvahelisel areenil „põhimõtetele, millest on juhitud liidu enda loomine, arendamine ja laienemine ning mida liit soovib edendada ka ülejäänud maailmas: demokraatia, õigusriik, inimõiguste ja põhivabaduste universaalsus ning jagamatus, inimväärikuse, võrdsuse ja solidaarsuse ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja põhimõtete ja rahvusvahelise õiguse austamine”;
- B. arvestades, et liit on võtnud endale eesmärgiks võidelda terrorismiga selle kõikides mõõtmetes, olenemata sellest, kas see on alguse saanud või see toimub liidus või väljaspool selle piire, ja tegutseda eri instrumentide ja vahenditega õigusriigi põhimõtete kohaselt määratletud selgetes piirides ja austades põhiõigusi; arvestades, et äärmise hoolikusega tuleb jälgida, et selles konkreetsetes valdkonnas oleks tagatud põhiõiguste täielik austamine ja et kõik terrorismi vastu võitlemiseks võetud meetmed oleksid proportsionaalsed, asjakohased ja tõhusad;
- C. arvestades, et vahendite hulka, millega liit püüab saavutada eespool rõhutatud eesmärged, sealhulgas terrorismivastane võitlus, kuuluvad (kuid ei piirdu nendega) piiravad meetmed (sanktsioonid), mida rakendatakse kolmandate riikide valitsuste, füüsiliste ja juriidiliste isikute, rühmade või mitteriiklike rühmituste vastu; arvestades, et ikka veel esitatakse küsimusi selle kohta, millises ulatuses on ÜRO ja EL esitanud piisavalt tõendeid nende meetmete edukuse kohta terrorismiaktide rahastamise piiramisel, võttes arvesse olulist mõju, mida need meetmed on avaldanud ELi ja ÜRO usaldusväärsusele põhiõiguste järgimise kohustuste osas;
- D. arvestades, et siinjuures ei tehta ELi üldisest tavast lähtuvalt vahet terminitel „sanktsioonid” ja „piiravad meetmed”¹; arvestades, et nõukogu on rõhutanud, et sanktsioonid tuleks suunata nii, et neil oleks võimalikult suur mõju nendele, kelle tegevust kõnealuste sanktsioonidega soovitakse mõjutada; arvestades, et seeläbi peaks täpne suunamine viima absoluutse miinimumini igasuguse negatiivse humanitaarmõju, ettekavatsematute tagajärgede riski isikutele, kellele need meetmed ei ole suunatud, ja võimaliku negatiivse mõju naaberriikidele;
- E. arvestades, et ELi toimimise lepingu artikli 215 lõikes 2 on sätestatud, et „kui vastavalt Euroopa Liidu lepingu V jaotise 2. peatükile vastu võetud otsuses on nii sätestatud, võib nõukogu lõikes 1 osutatud menetluse kohaselt võtta vastu piiravaid meetmeid juriidiliste või füüsiliste isikute ning rühmituste või mitteriiklike üksuste suhtes”; ja ELi toimimise lepingu artikli 75 esimeses lõigus on sätestatud, et „kui see on vajalik artiklis 67 osutatud eesmärkide saavutamiseks terrorismi ja sellega seotud tegevuse ennetamise ja selle vastu võitlemise osas, määratlevad Euroopa Parlament ja nõukogu seadusandliku tavamenetluse kohaselt määruste abil raamistiku haldusmeetmete võtmiseks kapitali liikumise ja maksete suhtes, näiteks füüsilistele või juriidilistele isikutele, rühmadele või mitteriiklikele rühmitustele kuuluvate või nende omandis või valduses olevate rahaliste vahendite, finantsvarade või majanduslike tulude külmutamiseks”;
- F. arvestades, et ELi toimimise lepingu artikli 275 teises lõigus nähakse samuti ette, et „kohus on [...] pädev [...] tegema otsuseid käesoleva lepingu artikli 263 neljandas lõigus

¹ Piiravad meetmed varieeruvad ja nende hulka kuuluvad relvaembargod, kaubandussanktsioonid, finants-/ majandussanktsioonid, varade külmutamine, lennukeeld, sissesõidupiiangud, diplomaatilised sanktsioonid, spordi- ja kultuuriürituste boikott ja kolmanda riigiga koostöö katkestamine.

sätetatud tingimuste kohaselt algatatud kohtuasjades, mis puudutavad füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes nõukogu poolt Euroopa Liidu lepingu V jaotise 2. peatüki alusel vastuvõetud piiravaid meetmeid sätestavate otsuste seaduslikkust”;

- G. arvestades, et ELi toimimise lepingu artikli 16 lõike 2 kohaselt kehtestavad „Euroopa Parlament ja nõukogu [...] seadusandliku tavamenetluse kohaselt eeskirjad füüsiliste isikute kaitse kohta seoses isikuandmete töötlemisega liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning liikmesriikides liidu õiguse reguleerimisalasse kuuluva tegevuse puhul, samuti selliste andmete vaba liikumise eeskirjad”; arvestades, et samas artiklis on sätestatud, et „nende eeskirjade täitmist kontrollivad sõltumatud asutused”; arvestades, et see tähendab, et liidu institutsioonid peavad eespool nimetatud eeskirju kohaldama ka isikuandmete töötlemise suhtes ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas; arvestades, et ELi lepingu artiklit 39 (2. peatükis „Erisätted ühise välis- ja julgeolekupoliitika kohta“) tuleb käsitada erandina ELi toimimise lepingu artiklist 16, nimelt võtab nõukogu artikli 39 kohaselt vastu „otsuse, millega kehtestatakse eeskirj füüsiliste isikute kaitse kohta seoses isikuandmete töötlemisega liikmesriikide poolt käesoleva peatüki reguleerimisalasse kuuluva tegevuse puhul, samuti selliste andmete vaba liikumise eeskirja”; arvestades, et nagu ELi toimimise lepingu artikli 16 lõikes 2, on ka selles sätestatud, et „nende eeskirjade täitmist kontrollivad sõltumatud asutused”;
- H. arvestades, et eespool nimetatud kohtuasjas Kadi ja Al Barakaat International Foundation v. nõukogu ja komisjon tunnistas Euroopa Kohus määruse (EÜ) nr 881/2002 Yassin Abdullah Kadi ja Al Barakaat International Foundation’i osas kehtetuks ja leidis, et ühenduse asutus, kes otsustab määruse (EÜ) nr 881/2002 alusel isiku või üksuse rahalised vahendid ja majanduslikud ressursid külmutada, peab esitama sellele isikule või üksusele põhjused, millel nimetatud otsus põhineb, et neil oleks võimalik kasutada oma õigust kaitsele, eelkõige õigust olla ära kuulatud, ja õigust nõuda kohtulikku läbivaatamist, ja kuna neid isikuid või üksusi ei teavitatud nende vastu esitatud tõenditest, ei olnud neil ka võimalik tõendite osas oma õigusi ühenduse kohtusüsteemis rahuldavatel tingimustel kaitsta;
- I. arvestades, et Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu praktikas rõhutatakse, et kohtulik läbivaatamine on vältimatult vajalik, sest see on ainuke menetluslik tagatis, millega on võimalik tagada õiglane tasakaal rahvusvahelise terrorismi vastu võitlemisega seotud vajaduste ja põhiõiguste kaitse vahel¹; arvestades, et esimese astme kohtu varasemates lahendites (liidetud kohtuasjad T-110/03, T-150/03 ja T-405/03 Sison v. nõukogu)² jäeti jõusse kolm nõukogu järjestikust otsust, millega keelduti Jose Maria Sisoni advokaatidele juurdepääsu andmisest dokumentidele, mis olid aluseks nõukogu otsusele kanda Sison määruse (EÜ) nr 2580/2001 artikli 2 lõike 3 kohaselt nende isikute nimekirja, kelle suhtes rakendatakse piiravaid meetmeid;
- J. arvestades, et uuringutest on ilmnenu, et riiklikes süsteemides on varade külmutamine ajutine meede, mida kasutatakse seni, kuni kohus on teinud otsuse isiku kriminaalses tegevuses osalemise kohta, ja arvestades, et tuleb märkida, et ÜRO ja ELi tasandil ei peeta neid sanktsioone ajutisteks meetmeteks kuni kohtuotsuse tegemiseni, vaid

¹ Otsus kohtuasjas T-228/02, Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran v. nõukogu, EKL, 2006, lk II-4665, lõige 155.

² EKL, 2005, lk II-1429.

tegelikeks alternatiivideks kohtulikule otsustamisele¹;

- K. arvestades, et ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioon S/RES/1822 (2008) on kaasa toonud mõned parendused, mille hulka kuuluvad: nõue avaldada isiku nimekirja kandmise põhjendused sanktsioonide komisjoni veebilehel; liikmesriikide kohustus võtta oma siseriiklike õigusaktide ja tavade kohaselt kõik võimalikud meetmed, et õigeaegselt teavitada isikuid või üksusi nimekirja kandmisest ja lisada sellele teatele koopia avalikustatavast osast ja muu asjakohane teave; teabeskuse loomine, kuhu musta nimekirja kantud isikud võivad kaebusega pöörduda²; kõikide koondnimekirja kantud nimede täielik läbivaatamine;
- L. arvestades, et ikka veel ei ole rahvusvahelist õigusmehhanismi, mille abil kontrollida või läbi vaadata ÜRO sanktsioonide komisjonile musta nimekirja koostamise aluseks olev teave või võetud meetmete vajalikkus ja proportsionaalsus; arvestades, et üksikisikul ei ole ikka veel õigust pöörduda kohtusse või ÜRO tasandil kohtulaadse asutuse poole³,

Ühtse ja selge lähenemisviisi ning Euroopa Parlamendi nõuetekohase kaasamise vajadus

1. on arvamisel, et on oluline kaaluda füüsiliste ja juriidiliste isikute vastu suunatud *kõikide* ELi sihtsanktsioonide üldraamistiku loomist, mis tagaks nende isikute põhiõiguste austamise, kelle vastu sanktsioonid on suunatud;
2. on seisukohal, et terrorismivastaste sanktsioonide erivaldkonnas on praktikas raske põhjendada „väliste“ ja „sisemiste“ ohtude erinevust, eriti kui need sanktsioonid võivad rikkuda ka harta kohaseid ELi kodanike ja elanike õigusi⁴; on arvamisel, et ELi toimimise lepingu artikli 75 kohaselt tuleks kehtestada õigusraamistik kapitali liikumise ja maksetega seotud meetmete suhtes, näiteks füüsilistele või juriidilistele isikutele, rühmadele või mitteriiklikele rühmitustele kuuluvate või nende omandis või valduses olevate rahaliste vahendite, finantsvarade või majanduslike tulude külmutamiseks, sealhulgas (millele osutas ka Euroopa Parlamendi õiguskomisjon) piiravate meetmete suhtes, mis on suunatud teatavate Osama bin Ladeni, Al-Qaida võrgu ja Talibaniga seotud isikute ja üksuste vastu; selline lähenemisviis võimaldaks nõuetekohasel tasandil demokraatlikku kontrolli Euroopa Parlamendi sekkumise kaudu kaasotsustamismenetluse abil (seadusandlik tavamenetlus); asjakohaselt tuleks arvesse võtta ka riikide parlamentide nõuetekohast kaasamist;
3. on arvamisel, et seoses edasiste meetmetega, näiteks Zimbabwe vastu ning teatavate füüsiliste ja juriidiliste isikute, üksuste ja asutuste vastu suunatud teatavad piiravad meetmed seoses olukorraga Somaalias, mis on võetud ELi toimimise lepingu artikli 215 lõike 2 kohaselt, tuleks arvesse võtta Euroopa Parlamendiga vabatahtliku konsulteerimise võimalust (vastavalt Stuttgardis 19. juunil 1983 tehtud Euroopa

¹ I. Cameron “Inimõiguste ja põhivabaduste austamine ning ELi ja ÜRO sanktsioonid: Ülevaade olukorrast” oktoober 2008, uurimus, välispoliitika osakond, liidu välispoliitika peadirektoraat, lk 21.

² Lihtsalt kaebuste „arvelduskoda“.

³ Ibid Cameron, lk 37.

⁴ Ibid Cameron, lk 16–17.

Ülemkogu pidulikule deklaratsioonile Euroopa Liidu kohta, milles on sätestatud selline vabatahtlik konsulteerimine Euroopa Parlamendiga rahvusvahelistes küsimustes, isegi kui aluslepingud seda ette ei näe); sellist lähenemisviisi võib pidada kooskõlas olevaks Lissaboni lepingu mõtte ja parlamendi varasema (konsulteeriva) rolliga selles valdkonnas;

4. kordab, et nõuab igal aastal piiravaid meetmeid kehtestavate sätete rakendamise ja nende tõhususe põhjalikku hindamist ning Euroopa Parlamendi põhjalikku ja õigeaegset teavitamist nendes küsimustes; leiab, et selleks tuleks sanktsioonidele alati lisada selged hindamiskriteeriumid;
5. palun komisjonil luua sõltumatute ekspertide võrk, mille ülesanne on esitada nõukogule kõige vajalikumad piiravad meetmed antud olukorras ja anda korrapäraselt aru olukorra muutustest lähtuvalt hindamiskriteeriumidest ja eesmärkidest ning vajadusel teha ettepanekuid, kuidas sanktsioone tulemuslikumalt rakendada; on arvamusel, et sellise võrgu loomine tagaks parema läbipaistvuse, parandaks üldiselt sanktsioonide üle peetava arutelu kvaliteeti ning tugevdaks sanktsioonide kohaldamist ja pidevat järelevalvet konkreetsetel juhtudel;
6. rõhutab, et valitsusväliste organisatsioonide tegevus aitab oluliselt kaasa arengule, demokraatiale ja inimõigustele ning valitsusväliste organisatsioonidega oleks vaja konsulteerida ELi terrorismivastase poliitika küsimuses, eesmärgiga saada olukorra kohta väärtuslikku teavet; rõhutab lisaks, et repressiivsed terrorismivastased meetmed ei tohiks saada takistuseks valitsusväliste organisatsioonide eesmärkide saavutamisel arengu, demokraatia ja inimõiguste valdkonnas;
7. rõhutab, et järgnevates märkustes viidatakse muu hulgas endise õigusraamistiku alusel esitatud komisjoni ettepanekute sisule, mis on seoses Lissaboni lepingus ette nähtud õigusraamistikuga aegunud; rõhutab, et iga viidet nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsusele 1999/468/EÜ (millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused)¹ tuleks lugeda aegunuks;

Teatavate Osama bin Ladeni, Al-Qaida võrgu ja Talibaniga seotud isikute ja üksuste vastu suunatud piiravad meetmed

8. rõhutab, et terrorismiga võitlemise kohustuse täitmiseks samaaegselt inimõiguste austamisega peetakse teatavate isikute, rühmade ja üksuste vahendite ja majanduslike ressursside külmutamist asjakohaseks vahendiks; rõhutab, et selliste meetmete rakendamisega peavad alati kaasnema tugevad ja asjakohased kaitsemeetmed ja tagatised, võttes arvesse musta nimekirja kandmise äärmiselt raskeid tagajärgi asjaomastele isikutele ja organisatsioonidele; osutab asjaolule, et seoses Osama bin Ladeni, Al-Qaida võrgu ja Talibaniga seotud isikute ja üksuste vastu suunatud piiravate meetmetega kohaldatakse ELi toimimise lepingu artiklit 75;
9. märgib, et tuleb põhjalikult kaaluda terrorismivastaste sanktsioonide olulisi kriminaalõiguslikke mõjusid ja võtta riikide tasandil vastu sätted piisavate õiguskaitsevahendite kohta seoses musta nimekirja kandmisega;
10. tuletab meelde, et ÜRO ja ELi sanktsioonirežiimide nimekirja kandmise ja nimekirjast

¹ EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.

väljaarvamise korda on teravalt kritiseeritud, sest see ei anna piisavat kaitset põhiõiguste (nii menetlus- kui ka materiaalõigusnormide) ega õiguskindluse osas; tunneb seetõttu heameelt hiljutiste ELi tasandi algatuste üle eespool nimetatud puuduste kõrvaldamiseks; peab siiski kahetsusväärseks, et eelkõige nõukogu on väga vähe teinud selleks, et läbi vaadatud määruses (EÜ) nr 881/2002 oleks tagatud asjaomaste isikute ja üksuste põhiõiguste austamine;

11. peab küsitavaks seoses "kohustusega esitada põhjendused", kas komisjoni ettepanek või nõukogu tekst vastab eespool nimetatud kohtuasjas Kadi ja Al Barakaat International Foundation v. nõukogu ja komisjon tehtud otsuse nõuetele, milles viidatakse kohustusele esitada põhjused, mille alusel nendel juhtudel kantakse isik või üksus nimekirja, võttes eriti arvesse viidet asjaomaste isikute ja üksuste õigusele saada teavet nende vastu esitatud tõendite kohta;
12. rõhutab, et mõnel juhul põhinevad tõendid peamiselt luureteenistuste andmetel ja need teenistused võivad tegutseda riiklike erieeskirjade kohaselt; kordab oma 2008. aasta seisukohta, et täidesaatva võimu volitused ei tohiks takistada isikul teostada oma õigust kohtulikule arutamisele ega viia selleni, et rahvusvahelise õiguse rikkumised jäävad karistusest; kutsub sellega seoses riikide parlamente üles teostama täielikku kontrolli oma valitsuse tegevuse üle ja nõuab tungivalt ELi toimimise lepingu artikli 15 alusel loodud Euroopa õigusraamistiku kiiret rakendamist; kinnitab veel kord, et Euroopa Parlament tuleb kaasata juba loodud liikmesriikide luureorganite järelevalvekomiteede konverentsi töösse;
13. nõuab ELi ja ÜRO nn terrorismisanktsioonide režiimi täielikku ja õigeaegset hindamist; lisaks sellele märgib murega, et nn terrorismisanktsioonidel tundub olevat paljudes piirkondades negatiivne mõju konflikti lahendamisele ja arenguga seotud jõupingutustele ning nõuab tungivalt selle asjaolu arvestamist nende režiimide hindamisel;
14. on arvamisel, et kiiresti tuleks parandada ÜRO nimekirja kandmise ja sellest väljaarvamise tavad ja et liikmesriigid peaksid samuti töötama sisemiste sihtsanktsioonide (rakendamise) menetluste parandamise nimel, nagu on soovitatud eespool nimetatud Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee õigus- ja inimõiguste komitee aruandes ja lisas;

Teatavad piiravad meetmed seoses Zimbabwega ning teatavate füüsiliste ja juriidiliste isikute, üksuste ning asutuste vastu suunatud teatavad piiravad erimeetmed seoses olukorraga Somaalias

15. on seisukohal, et tuleb positiivselt suhtuda nõukogu ühisesse seisukohta 2008/632/ÜVJP ja seejärel esitatud ettepanekusse (määruse eelnõu), millega pikendatakse piiravaid meetmeid Zimbabwe inimõiguste rikkumiste eest vastutavate üksikisikute ja üksuste suhtes, kes ei ole seotud valitsusega, samuti tuleb positiivselt suhtuda õigusaktide vastavusse viimise hiljutiste Euroopa Kohtu otsustega, mis käsitlevad piiravate meetmete objektiks olevate üksikisikute ja üksuste põhiõigust nõuetekohasele menetlusele;
16. on arvamisel, et tuleb läbi viia põhjalik kontroll, et hinnata, kas piiravate meetmete võtmise aluseks olevad põhjused on endiselt asjakohased, ja uurida, kas piiravaid meetmeid saab ühendada usaldusväärsete stiimulitega demokraatia ja inimõiguste

edendamiseks Zimbabwe;

17. tervitab ja toetab sätteid, millega tagatakse, et EL järgib endale võetud rahvusvahelisi kohustusi ning rakendab viivitamatult ÜROs heaks kiidetud sihtsanktsioone nende füüsiliste ja juriidiliste isikute suhtes, kes on tõendatult osalenud Somaalia rahu, julgeolekut ja stabiilsust ohustavas tegevuses või toetanud sellist tegevust või rikkunud relvaembargot või takistanud humanitaarabi kohaletoimetamist;
18. nagu eespool rõhutatud, peab siiski küsitavaks, kas komisjoni esitatud dokumendid on piisavad nimekirja kantud isikutele isiku või üksuse nime nimekirja kandmise põhjuste kohta esitatava teabe ja nende seaduslike õiguste osas, kui võtta arvesse eespool nimetatud kohtuasja Kadi ja Al Barakaat International Foundation v. nõukogu ja komisjon;
19. osutab sellele, et nagu rõhutas Euroopa Parlamendi õiguskomisjon, tuleks kõnealuste meetmete suhtes kohaldada ELi toimimise lepingu artiklit 215, kuid selleks tuleb täita mitu tingimust: meetmed peavad näiteks põhinema komisjoni asepresidendi/liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekul ning komisjon peab lisama vajalikud sätted õiguslike tagatiste kohta;
20. on seisukohal, et kui tulevaste ettepanekute õigusliku alusena kasutatakse ELi toimimise lepingu artiklit 215, tuleks rakendusmeetmete vastuvõtmisel võtta arvesse ELi toimimise lepingu artiklit 291;

Andmekaitse aspektid

21. tunneb heameelt komisjoni Al-Qaidaga seotud ettepaneku uute sätete üle, kuid juhib tähelepanu Euroopa Andmekaitseinspektori isikuandmete kaitset käsitlevatele märkustele, milles on konkreetselt viidatud vajadusele selgitada andmekaitse põhimõtetest erandite tegemist ja õigusele juurde pääseda salastatud teabele; rõhutab asjaolu, et neid Euroopa Andmekaitseinspektori reservatsioone võiks *mutatis mutandis* kohaldada kõigi kolme komisjoni ettepaneku suhtes; peab kahetsusväärseks, et nõukogu teksti artikli 7e lõikest 5 on välja jäetud selge viide Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määruses (EÜ) nr 45/2001 (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta)¹ sätestatud andmesubjektide õiguste kohta, mida üksnes mainitakse artikli 7d lõikes 1;
22. märgib, et andmete võimalik edastamine kolmandatele riikidele ja rahvusvahelistele organisatsioonidele peaks olema kooskõlas määruse (EÜ) 45/2001 artikliga 9, et tagada nende andmete piisav kaitse, seega tuleks ettepanekusse lisada vastavad sätted ja samuti võib vajalikuks osutuda kokkulepete sõlmimine ÜROga; märgib, et ettepanek ei mõjuta vastutust, mis võib tekkida isikuandmete ebaseadusliku töötlemise ja avaldamise puhul;
23. rõhutab asjaolu, et Euroopa Kohtu nõutud asjaomaste isikute ja üksuste teavitamine peaks olema võimalikult põhjalik ja et tuleks täpsustada nimekirja kantud füüsiliste

¹ EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1.

isikute kohta nimetatud lisades esitatud teavet¹;

24. osutab sellele, et sõltumatutel andmekaitseasutustel võib olla tähtis roll n-ö terroristide musta nimekirja kantud isikute isikuandmete töötlemise seaduslikkuse kontrollimisel, millega neil on kohtulaadne roll, mis võiks tõhusalt täiendada õigusasutuste poolset nimekirjade läbivaatamist²;
25. on arvamusel, et on erakordselt tähtis võtta võimalikult kiiresti vastu ELi toimimise lepingu artiklis 16 sätestatud andmekaitse üldraamistik ja samuti võtta vastu ELi lepingu artiklis 39 nõutud erieeskirjad;

o

o o

26. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni ja Euroopa Nõukogu peasekretäridele.

¹ Teksti võiks lisada näiteks järgmise sätte: "Lisasse kantakse ainult selline teave, mis on vajalik nimekirja kantud füüsiliste isikute tuvastamiseks ja igal juhul mitte rohkem teavet, kui on ette nähtud punktides a kuni [...]".

² Vt H Hijmans ja A. Scirocco „Shortcomings in EU Data Protection in the Third and Second Pillars. Can the Lisbon Treaty be expected to help?“, *Common Market Law Review* 2009, lk 1512.